

פרטי כל מס' 2/א

מישיבת ועדת הכספים, ביום ד',
טז' באייר תש"ו-50.5.50.

- נוכחים:
- היו"ר ד.צ. פנקס.
  - ב. רפפורט.
  - ש. דיין.
  - י. אפרתי.
  - פ. נפתלי.
  - ח. לנדו.
  - י. בדר.
  - א.ס. בניחובסקי.
  - א. הרצפלד.
  - ט. טנה.
  - א. גרנות.

סוזמנים:

- בכ' הגטן - מטעם משרד המשפטים.
- ד"ר ברגסן - מטעם משרד האוצר.
- ד"ר פורת -
- מר ספיבק.
- טנחם אילון - מזכיר ועדת הכספים.

הישיבה נפתחה בשעה 9.45.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני רוצה להציג לפני חברי ועדת הכספים את סר טנחם אילון, אשר הוזמן כמזכיר הועדה.

י. בדר: בקשר עם הסידורים האלה, הייתי רוצה שהיושב-ראש יברר את ענין שני הטיולים אשר החלטנו עליהם לפני הפגרה, ואשר לא נתקיימו. איבני רודף אחרי טיולים, אבל אני חושב שמחובתנו גם להסתכל קצת, ולא רק לעיין במספרים. מכיון שהדבר הובטח, אני לא רואה בזה הזנחה של אדמיניסטרציה, אלא דבר הרבה יותר חמור, ולא נוכל לעבור בשתיקה על היחס הזה מצד השלטונות האדמיניסטרטיביים.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני ערכתי כמה טיולים באופן פרטי, אבל אני סבין שהדבר הקובע היה אולי התיאבון הגובר לנסיעות. משרד החקלאות הציע לנו סיורים שהוא סוכן לארגן אותם, אבל כאן הביעו חברים את הרצון להגיע עד אילת. אני מחשיב את האפשרות הזאת, ואנשה לחדש את הסגע עם משרד החקלאות, שהציע לנו את הסיור הזה. נוכל להקריש למטרה זו את יום החמשי, ובמשך השבועות הקרובים אנשה לארגן לפחות סיור אחד.

מר ספיבק: משרד החקלאות הודיעו לי כי הם מעוניינים בעיקר בסיורים בצפון הארץ.

המלווה העממי.

היו"ר ד.צ. פנקס: אנו נתחיל עתה בדיון על בעיות המלווה העממי ובמלוות הקשורות בו. ייתכן גם שנחליף אחר-כך דעות בעניני ארנונה, אם כי ד"ר ברגמן סבור כי טוב נעשה עם הדיון הראשון על כך יהיה בנוכחות שר האוצר. אני מסכים שנחליף דעות בענין הארנונה, וננסה להגיע להסכם בעקרונות הנוגעים לחוקה.

לפני הכנסת הוגשה הצעת חוק על מלווה עממי, כמתכונת

המלווה הראשון. ועדת המסנה ישבה מעפיים או שלש. בישיבה האחרונה שהיתה בחופש לא השתתפתי, והענין הסתעף, כי נתברר שאם יש ברצוננו להציע לקהל לקנות ניירות של מלווה חדש, חובה עלינו לסדר את ענין אגרות החוב של מסשלת המנדט. זהו גורם סכריע, ובפרט לאחרי ההסכם שנחתם בין ישראל ובין אנגליה, טוענים בעלי אגרות אלה שהגיע הזמן לסדר את ענינם. קבלנו אתמול את נוסח ההסדר, ואני מבין שעל-פי הסדר זה קבלנו על עצמנו את האחריות על ניירות אלה, ויהיה עלינו להחליט באיזה צורה לעמוד באחריות זו. האם עלינו לפדות ניירות אלו ולהמשיך בהגרלות לפי התכנית המקורית שהיתה קיימת, וגם להשיג את מה שהופסד במשך השנתיים שלא היו הגרלות; או לשלם לאנשים את הרבית המלאה - כי הובטחה ריבית של 1% בפזומנים ו-2% בהגרלות - או עלינו לבטל את הניירות האלה על-ידי כך שנחליף אותם באופן חוקי בניירות אחרים שנוציא. ענין זה מוכרח להיות קשור ומשולב בענין הניירות שאנו עומדים להוציא. אני חושב גם שאין שום דע בזה, שבהזדמנות זו נסדר את הענין.

הסכום הכולל בישראל הוא כ-4 מיליון לירות, לפי הרישום שבערך. בסך הכל נסכרו ניירות-ערך בסכום של 5,800,000 לירות. חלק מסכום זה הוא בידי הערבים, ובישראל הוא מהווה 4,300,000 ל"י.

בקשר לדיון על תכנית המלווה העומד לפנינו, שקלנו בישיבות ועדת המסנה, מהם המספנים שצריך להדביק למלווה החדש הזה כדי לעשותו פוטולארי. בדרך כלל הוטכם צריך להגדיל את הפרטים. לפי המלווה הקיים, הפרט הגדול ביותר הוא של 10,000 לירות. עכשיו דובר על סכומים יותר גדולים, והיה גם מי שהציע פרט גדול בסכום של 50,000 לירות. כפי הנראה דעת הרוב תהיה בעד 25,000-26 לירות כפרט גדול ביותר. התכנית המפורטת של הפרטים עוד לא ראיתי; ייתכן שהיא כבר עוכדה. אני גם אינני חושב שאנחנו צריכים להכניס את התכנית הזו לחוק, כי גם במלווה הקודם נקבע שהשר מתקין את הפרטים אלה בתקנות שהוא סוציא. נתברר כי המטרה שלנו היא להשיג כסף, ונתברר - אם כי טרם שמענו מספרים על תקציב הבטחון ותקציב הפיתוח לשנה הבאה - שרצון האוצר הוא להשיג בשנה זו 20 מיליון לירות על-ידי מלוות כאלו. המחשבה הראשונה, כפי שראיתי זאת מתוך פרוטוקול של שר האוצר היתה,

שהחצי מזה יוקדש לתקציב הבטחון, והחצי לתקציב הפיתוח. נוסף לכך עמדו על הפרק הצעות של הקלות והגדלת כוח המשיכה. אחת ההצעות היתה, להבטיח למשקיע את כספו במלווה כזה, את ערך המטבע (וורד-בשטנדיקייט), את יציבות המטבע, זאת אומרת כאילו לקשור דבר זה בקורס של מטבע פטבילי, בניח בדולר. אבל יש לי הרושם שדבר זה לא נתקבל על דעת רוב חברי הועדה, מכמה טעמים. ראשית אי-אפשר, לדעתי, לייעץ לממשלה לקבל על עצמה התחייבות כלפי סכום בלתי ידוע מראש. אם נקבל, למשל, 10 מיליון לירות על מלווה כזה, יכול להיות שנצטרך לשלם בחזרה 20, או 30 או אפילו 50.

הדבר השני המעכב, לדעתי, פלהסכיים להצעה זו הוא, שעצם תקנה כזו לא תוסיף ליציבות המטבע, כי-אם תערער את יציבותו בטובן הפסיכולוגי אצל הקהל. אם הממשלה פוצאת לנכון לעשות צעד זה, היא כפי הנראה צריכה שאלו ערך למטבע וכי אין לבטוח בו.

משה כן עלתה על הפרק הצעה שניה: לשלם את הרביית אשר תשולם על כסף זה, ממש הכנסה. דבר זה נעשה בכמה ארצות בכדי למשוך את המשקיעים. בשביל המשקיע ובשבילנו, החשבון הוא בעצם אחד, והתוספת - בפידה שהאיש יוכל לקבל - תלוייה אז בגודל הכנסתו הכוללת של האדם. אם הכנסתו של אדם היא אלף לירות, והוא בעל לאשה ושני ילדים, השחרור שלו לא יהיה גדול ביותר. אבל אם איש זה יש לו הכנסות גדולות אחרות, והוא פגיע כבר ל-80% של תשלום טס על הכנסותיו, אז הוא כן יקבל משהו מזה.

מסיבה זו הועלתה הצעה, להגביל את סכום המלווה שכל אחד יכול לרכוש לעצמו, במכסימום של 2000 לירות, זאת אומרת שהרווח הנוסף שלו על-ידי החסכון במס הכנסה וההפסד של המדינה, לא יהיו גדולים מדי. צורה כזו של הפידור תחייב אפרט אדמיניסטרטיבי קצת קשה, כי ניירות כאלה צריך לרשום על שם XXXX הרוכש אותם, ואין אפשרות להעבירם אלא לאדם שאין לו ניירות כאלו. אלו הן הבעיות אשר נתעוררו, ואני סבין שד"ר ברגמן

יכול בודאי להוסיף על התכניות שיש לאוצר בקשר לכך. ההצעות, כפי שאמרתי, לא נתבשרו בוועדת המשנה והועדה כולה טרם חירותה את דעתה בקשר לעקרונות. ישנה הצעה להוציא סריה של 20 מיליון לירות, מחולקת

לסריות קטנות בנות 5 מיליון לירות. כרגע אני רואה אפשרות שנקבע אישה סכום אנחנו רוצים להוציא א למלווה הפרטיים, ומה צריך להיות גודל הפרטים. זהו פרינציפ אחד. אחר כך יהיה עלינו לקבוע איזה סכום אנחנו רוצים להוציא למלווה האחר, ואיזה תנאים לקבוע למלווה האחר הזה. אם בוציא רק 5 מיליון למלווה הפרטיים, בשאריתם 15 מיליון שצריך לכסות אותם אחרת.

שאלה שלישית היא, כיצד להפדיר את ענין אגרות החוב

של מפשלת הסנדס.

ד"ר ברנמן: הקושי בהצעות האלה הוא, שהאוצר יצטרך, כפי הנראה, לתת למשקיעים סה שהם רוצים. כמצב הנוכחי אנחנו פוטרחים לשאוב את הכסף מן השוק, ואולי נצטרך לתת למשקיעים 4% ואפילו יותר מזה. הקושי הוא למצוא את הנקודה אשר בה יהיו רוב המשקיעים פוכנים לתת את הכסף לאוצר. הטלווה הלאומי הראשון עומד כעת בערך ב-128%, זאת אומרת שיש פרמיה מעשית של 20% וטעלה. ההצעה להוציא מלווה עם שחרור סמס הכנסה, היא הצעה מרחיקה לכת. בסופו של דבר יצטרך האוצר לתת 3% משוחררים סמס הכנסה, דבר שיכול להגיע ל-6% אצל חברה למשל. היום אפשר להשיג בשוק המקומי את המלווה המלחמתי של 3 1/2%, שזמן תשלומו בעוד שבע שנים, ב-80%; זאת אומרת ששם מקבלים על מלווה המססלה 7% וקצת יותר. מלבד ההנחה הזו, של שחרור סמס הכנסה על ההכנסה, עומדת ההצעה לתת אפשרות של המזרת הכסף במהירות, לאחר תקופה קצרה מיום פסירת בקשה על כך. גם זוהי הצעה בהתאם למה שהאנגלים הנהיגו - הודעה של ששה חדשים. מי שרצה לתת הודעה של ששה שבועות, היה צריך להפסיד 1 1/2%. אני הייתי נותן זמן של שבועיים להודעה, מתוך הנחה שאיש לא יתן הודעה בזמן שאפשר לתת. עד כמה שההודעה יותר קצרה, הכסף נשאר במסווע זמן רב יותר. יכול להיות שיצטרכו להאריך את התקופה לששה שבועות, ואולי גם לששה חדשים. אם יתנו אפשרות של הודעה קצרה של שבועיים, נקטר את ההודעה בהפטר בלתי ניכר של רבית.

היו"ר ד.צ. פנקס: טאיזה מקורות המססלה מבניט את הכספים האלה, וכמה, לדעתך, מצטרך המססלה א להחזיק בתור רזרבה. ישנו אחוז ידוע של ליקבידיות, שכל בנק מחזיק. כמה מצטרך המססלה להחזיק ליקבידיות, בכדי לספק דרישות כאלה?

ד"ר ברנמן: שאלה זו נובעת בשאלה העיקרית, אם צריך לאזן את התקציב או לא. במקום להדפיס היום שטרי מרקעים, אם נקבל את הכסף במלווה, לא נצטרך להחזיק רזרבה גדולה. אבל אם המלווה הזה יבוא נוסף לאינפלציה כללית, יהיה צורך לשטור רזרבה די גדולה. קיימת הצעה, להשתמש בכל האפשרויות של הדפסת שטרי מרקעים עד 100%, וכן הדפסת בנקנוטים. אם במקום להדפיס שטרי מרקעים או בנקנוטים תוציא המססלה את המלווה הזה, לא יהיה צורך להחזיק רזרבה גדולה. עומד לפנינו שאלה טכנית: כמה צריך האדם להפסיד בזמן ההוצעה. היתה הצעה לבטט את המלווה על 5%; לתת 2 1/2% רבית ו-1/2%

בתור פרטייה בזמן שמחזירים, ולשלם את הרבית הראשונה אחרי אמצע שנה.
פי שנותן הודעה לפני גמר השנה הראשונה, לא יקבל כל רבית. אחר-כך יהיו
תשלומי הרבית כל חצי שנה, אולם את הפרטייה ישלמו בשנים האחרונות. אם
פאדם ממשיך להחזיק בניירות גם אחרי תאריך זה, הוא יקבל רווח. כמו כן
נצטרך להכניס סעיף הנותן לממשלה אפשרות לשלם בחזרה את הסכום בפרטייה
די גבוהה.

בנוגע לסכומים, הצעתי היתה, שלעת עתה לא צא נעשה
שום הגבלה, וכל מי שיבוא לקנות את המלווה, יוכל לרכשו ללא הגבלה בסכום
ובזמן. אני מניח שאחרי שלשה חדשים יהיה צורך להוציא סריה חדשה, עם
אותן הזכויות. הייתי מציע להוציא את הסריה לפי אמצע הזמן. כל מה שנקנה
במשך שלשה חדשים יהווה סריה אחת, ואחר-כך נוכל לחדש. אם הביקוש יהיה
גדול, נוכל להוריד את הרבית ל-2,3/4%. דבר זה תלוי בדרישה של השוק,
ולכן היה רצוי לא לפרט זאת בחוק אלא להשאיר את הדבר בידי שר האוצר,
לקבוע זאת בתקנות אשר יפרסם מזמן לזמן.

אני חושב שגם המלווה המלחמתי היה לפי הרישום,
ומאפ"ק הודיעו לי שהם התגברו על כל הקשיים. אמנם גם פה יהיו כמה אלפי
אנשים רשומים, אבל אפשר להתגבר על הקשיים האלה.

ב. רפטור: אם המלווה יהיה בן 15 מיליון לירות, כמה נפסיד?
ד"ר ברגמן: על סכום של 10 מיליון לירות, יהיה ההפסד השנתי
המפוזע 240.000 לירות, ספס הכנסה. על 10% זה
יהיה 300.000 לירות בסך רבית. אני מניח שזה מהווה בערך 500-600 אלף
לירות הכנסה בניכוי המס, וזהו הפסד כבד.
לו היינו מצליחים לגייס היום במלווה כזה 10 מיליון
לירות, היה כדאי לשלם רבית יותר גבוהה, אפילו 7% ו-8%, אבל צריך לשמור
את זכות הממשלה להחזיר את הכסף בזמן שהיא רוצה.

כעת בא ענין הפרטים. הצעת החוק שלפני הכנסת ספרטת
את תנאי ההוצאה. היה כפובן יותר רצוי לא לפרש דבר זה אלא להשאירו בידי
שר האוצר. הרעיון היה, להגדיל את הפרטים בכדי למשוך את הקהל הקטן
וכדי לעשות זאת צריך לבטל את ההוצאה על סכומים ניכרים של השקעה.
היתה לפשל הצעה, לבטל את החישוב על 20 מיליון לירות הוצאה סופית. אם
הממשלה לא תצליח למכור את כל 20 מיליון הלירות האלה האסון הוא קטן,
כי הממשלה בעצמה תחזיק את שטרי החוק ותשתתף בעצמה בהגדלות.

הקושי העיקרי הוא, כיצד לקבוע את התקנות, את מבנה

הסלווה, בכדי למשוך את החוסך הקטן. יש פה כל-כך הרבה הצעות, שאולי לא כדאי לתת אלא פירוטים קטנים. היתה הצעה לקבוע פרס ראשון יחיד בשנה שיגיע עד 50.000 לירות, בכדי למשוך את האנשים המעוניינים ואשר יש להם כסף. באותו זמן נצטרך לתת בסוף של תקופה פרמיה על כל הסלווה. אי-אפשר לשלם ריבית שוטפת בגלל הקושי האדמיניסטרטיבי, אבל מי שמסקיע היום 20 לירות, צריך לקבל אחר-כך 20 לירות פלוס איזה פרמיה, ואז במקום 3% נצטרך להוציא כפי הנראה 4% לכל שנה. גם כאן צריך לשטור את זכותה של המסלה בגלל הקושי הגדול ביחס, של ההוצאה השוטפת.

הענין קשור, כמובן, עם הוצאת שטרי החוב לסוכ"ז של

המסלה הסנדטורית. מטעם ישראל התחייבה לקבל על עצמה את כל ההתחייבות של מחזיקי שטרי חוב אלה, וצריכה לשלם תיכף את ברביית לפי התלושים שזמן פרעונם כבר הגיע. אינני חושב שאפשר יהיה להתחיל תיכף וסידר בחידוש ההגבלות. המסלה תהיה זכאית להפסיק את הפסחור בהם ואת אאא העכרתם סיד ליד. כמו כן תצטרך המסלה לדרוש סיד רישום מלא של כל המחזיקים באגרות אלה ובמקום אלה שלא נרשמו, תוציא אחרות. מובן מאליו ששטר חוב אשר רק כעבור שנה יתחיל להשתתף בהגבלה מחדש ואשר לא יוכל לעבור מידי ליד, לא יהיה שווה 100%, אלא הרבה פחות מזה.

הרעיון היה, להציע לכל מחזיקי שטרי חוב של מסלת

הסנדט, להחליטם באגרות פלווה הפרטים החדש, בתנאי שיוסיפו עוד פעם אותו הסכום, זאת אומרת: ישלמו 50% מערך אגרת הסלווה החדש באגרות של מסלת הסנדט. אי-אפשר לכפות את ההחלפה הזאת על מחזיק השטרות, בגלל ההסכס שנחתם עם אנגליה, אבל התנאים הטבעיים הם אא כאלה, שאפשר להניח שרוב בעלי אגרות החוב של מסלת הסנדט יעדיפו להחליף בתנאים כאלה את אגרותיהם בשטרי חוב העוברים לסוחר, במקום להחזיק בידם דבר שאינו ניתן להעברה במשך זמן מסוים. ישאר מטפר קטן של אנשים אשר לא יחליפו את אגרותיהם, והמסלה תצטרך לערוך את ההגבלות שלהם לפי החוקים של המסלה הסנדטורית, לחוד.

א. גרנות: יש לי כמה הערות להצעות האלה. הכוונה הראשונה

והעיקרית היא, למשוך כסף מן השוק, וביחוד כשזוהי

אחת הסיבות לאינפלציה. דבר זה הוא אחד מתפקידי המסלה החשובים ביותר.

מבחינה זו יש לעשות את הכל בכדי לפתח את הענין, אבל דוקא שום כך צריך

לחשוב הרבה על ההצעות. מדבר תחילה על הסלווה הראשון, שאינו קשור

בפרטים. לגביו צריך ללמוד מן הנסיון של הסלווה הקודם, ואני יכול לומר שהיתה לו בדרך כלל הצלחה טובה, אבל הצלחה אשר השגנו אותה על-ידי זה שהשתמשנו בהשפעה מוסרית כל-כך גדולה, שאיננה רחוקה כלל וכלל מאמצעים של כפייה. אני מדבר על אותו הסלווה שנעשה על-ידי ועד פיוחד. אינני רוצה לסתור עכשיו בקורת על דברים אלה, אבל אני קובע עובדה, שהדבר לא חל מעצמו וכי צריך להיות לחץ עצום. לכן אל בתלה תקוות גדולות בסלווה הזו, אם גם לגביו לא נרצה להשתמש באמצעים עוד יותר חזקים. ואם זה כך, צריך קודם כל לקבוע תנאים מקסימאליים בשביל המדינה.

לפי דעתי אי-אפשר נעת להבטיח את היחס לדולר. אני מתנגד לכך בכל תוקף, כי אינני חושב שלמדינה יש רשות לעשות דברים כאלה במצב הדולרים שלה, ובחוסר היציבות שלה בשטח הפיננסי. לגבי האחוז, דומני שהוא לא יוכל להיות יותר קטן מאשר היה הקודם, כלומר $3\frac{1}{2}\%$. איך אפשר לדבר פה על 3% ?

ד"ר ברגסון: אבל כפופים למס הכנסה.

א. גרנות: סכל הבחינות, לא יהיה נכון לתת פחות מזה, כי מה נשתנה בינתיים? המצב הטוב? האסון במסק הכספי של המדינה הוא יותר גדול? צמצא בהחלט לא. מטפיק לראות רק את הקורס של הלירה שלנו, בכדי להירוכח שהדבר לא כן, ולכן תהיה זו טעות פסיכולוגית; ואיך יכולים לתת פחות, ולו גם במתן שחרור מס הכנסה. החישוב של ד"ר ברגסון, ואני לא חולק על חישוביו, דומני שהדבר הוא יותר נומינאלי, וההפסד הוא הפסד נומינאלי ורק במידה קטנה הינו הפסד מטריאלי; כלומר, שהמדינה נאמת תפסיד במס הכנסה. ואם כן, אנחנו לא ~~צריכים~~^{צריכים} לראות פה שני דברים עם יחד, לתת את הרבית ולשחרר מס הכנסה.

אנו מעוניינים: א) שיהיה כסף בקופת המדינה עבור הפעולות האלו. לפי דעתי, ההפסד המטריאלי הוא הרבה יותר קטן מן הסכום שד"ר ברגסון הזכיר, ואני מטליץ על שני דברים. מאידך גיטא אני מתנגד להחזרה לפי הרישה. אני משתומם על הדבר הזה. כיצד יכולה המדינה שלנו להרשות לעצמה סיכון כזה, ומה תעשה אם פתאום תהיה דרישה גדולה? פניין הבסחון שלא יהיה פתאום רעם - ואפילו רעם סלאכותי - אשר יעמיד אותנו לפני סכנה כזו? בשביל המדינה זה סטוכן; בשביל המשקיע זה לא גורם מושך, ובשביל הסלווה זה לא קובע. מסיבה זו אני אינני בדעה זו, ולכן

נופלת גם השאלה של מחן הודעה קצרה או ארוכה. אם למדינה יהיו שינויים עצומים כאלה, שיתווספו לה מקורות חדשים - זה טוב. אם המצב הוא טוב, אפשר לעשות זאת, אבל בדרך כלל זה אינו מוסיף שום דבר.

אמרו כאן שהרביית משחלמת כל שנה. האם יהיה הבדל

גדול אם נשלם את הרביית כל חצי שנה? מבחינה פסיכולוגית יש לדבר זה ערך רב, כשארם מקבל את הסכומים - ואפילו אם הם פעוטים - כל חצי שנה. אני רוצה שאנשי האוצר ישקלו אם ההפסד הכספי איננו גדול ואם אפשר לשלם את הרביית כל חצי שנה. אני בטוח שזה יהיה לטובת העניין.
אעבור עכשיו לדבר השני, מה שנוגע ל"ברר-בונדס".

זוהי פרשה מסובכת שצריך לצאת ממנה. אולם מה שלא נעשה, צריך להפריד זאת מן המלווים האחרים ולעשות מזה משהו מיוחד. אפילו אם נחליט להפוך את זה לניירות ערך של המדינה - לפי דבריו של ד"ר ברגמן, על-ידי תשלום 50% ב"ברר-בונדס" - אני חושב שצריך לעשות מזה חטיבה מיוחדת בפני עצמה, ולא לערבב. דוקא מפני שישאר חלק ניכר שלא יסכים להחלפה זו, אני חושב שיהיה יותר טוב אם נעשה דבר זה לחוד.

אני מאמין שמחן פרסים הוא אמצעי מצויין למשיכת

כספים. בלי שם מאמץ מיוחד ובלי כל לחץ יזרום הכסף למלווה עם פרסים. במלווה מסוג זה יכול גם כל אחד להשתתף, ודוקא שאיפת החסכון של האנשים הקטנים היא גורם חשוב. מסיבה זו אני מאמין בהצלחת-יתר של המלווה הזה לגבי המלווה הראשון, אבל רק אם לא יהיו אמצעי כפייה.
אני מבין שיש צורך להגדיל את הפרס כדי להגדיל את כוח המשיכה, אבל אני מעמיד את השאלה, אם צריך א להגדיל אותו בבת-אחת. יש לעשות את ההגדלה בהדרגה ידועה. בשנה שעברה נקבע הפרס הגדול ל-10,000 לירות, והאם לא מספיק לקבוע אותו כעת על 15,000 לירות?
אח כוח המשיכה הפסיכולוגי לא צריך לבזבז, ואני מציע להגדיל, אבל להגדיל בהדרגה, ולחלק את המלווה להוצאות אחדות.

ד"ר ברגמן: אני לא הצעתי לשלם את הרביית בכל חצי שנה, מלבד בסוף השנה הראשונה שאז יקבלו את התשלום הראשון.
אחר-כך תשולם הרביית בכל חצי שנה.

ב. רפטור: אני מבין שלפנינו הצעה חשובה, והצעות חשובות. אבל לצורת הצעת החוק שהובאה, על המלווה העממי, יכול להיות שבעניין זה צריך להתקיים ויכוח בכנסת, כי אין זו אותה הצעת החוק. אני מחשיב את העובדה שמר פנקס הביא לישיבה את השיחה הקודמת שהיתה

בענין זה, בכדי שנדע מה אאנחנו עושים. מר פנקס אמר שאנחנו רוצים להשיג 20 מיליון לירות: חלק בשביל בטחון וחלק לפיתוח, וזוהי בודאי הצעה כחלק מתקציב ההכנסה אשר יבוא לפנינו בעניני בטחון ובעניני פיתוח. כאשר אנו מדברים על 20 מיליון לירות, אשר נצטרך להחזיר אותם, יש לקחת בחשבון את מצב החובות שלנו, מלוות קודמים, חובות קודמים, ואיך הדבר הזה ישפיע על כל המדיניות הכספית שלנו. וכאן ישנם שיקולים שלנו, ומר גרנוח אמר בצדק, שאחת הכוונות שלנו היא לשאוב כסף בכדי ללחום נגד האינפלציה. אינני יודע מהי ההצעה המדוייקת; אם זה 5 מיליון לירות למלווה הפרסים ו-15 מיליון למלווה השני, או 10 מיליון ו-5 מיליון. אבל אם אני מניח שנאמר 5 מיליון לירות למלווה הפרסים ו-15 מיליון למלווה השני, אני רוצה לבדוק את הדברים.

אם אנחנו מדברים על 20 מיליון לירות, עומדת השאלה של המלווה הראשון בן חמשת המיליונים. לא יהיה נכון אם נגיד שהמלווה העממי של הפרסים היה מלווה בהתנדבות. אינני יכול להגיד שהיה במלווה ההוא משום התנדבות, אלא היה בו ארגון של הפגנה ספונטאנית. אינני מצטער על כך שלא הכרזנו קבל עולם שהכרחנו את האנשים, ואינני סבור שלא צריך להשתמש כעת בהכרעה מוסרית שמשקלה יהיה הרבה יותר גדול. המקורות הם בסופו של דבר אותם המקורות, ואינני אומר שלא נפנה כעת לאותם הגורמים ונאמר להם: אתם לא מעונינים, אבל חרצו! אם נקח את כספו של הפועל מקופת התגמולים, יהיה לו בקופה פחות כסף משהיה לפני כן, אבל אפשר לעשות זאת.

אני תושב שד"ר ברגמן מרחיק לכת בענין הפרסים. ברצוני לציין שבזמן המלווים הקודמים לא הייתי מרוצה מן התעמולה שנעשתה, ומן ההסברה שניהלנו בענין זה. פרסים זה גורם חשוב מאד, אבל לפעמים, רווח גדול מדי נהפך לא לחיוב כי-אם לשלילה, ודבר זה דורש שיקול. עד כאן בענין המלווה העממי.

עכשיו אני עובר לנקודות אחרות. ד"ר ברגמן מתפש

דבר כזה, שכל האמצעים יהיו כשרים, אבל מבלי להשתמש במינימום של חוק נגד אדם שיש לו כסף ואשר אינו רוצה להשקיע אותו. אנחנו אומרים שהמדינה צריכה כסף לבטחון ולפיתוח. כולנו מאמינים שהמדינה, כעבור 20-30 שנה, כאשר יהיו בארץ 3-4 מיליונים יהודים, ותקציבה יהיה מאוזן, לא תמצא במצב קשה ותוכל להחזיר את הכספים. ומה אנחנו עושים עכשיו? לגבי אותם היהודים הקטנים, אנחנו משתמשים בכפייה בלתי רשמית בכדי שהם יתנו את חמשת המיליונים, ולגבי אותם היהודים אשר אנחנו רוצים לשאוב מהם 2000, 3000, 4000 לירות, להם אנחנו עומדים לתת שני דברים גם יחד: גם רבית

יותר גבוהה, וגם שחרור ממס הכנסה; ועוד יותר מזה: נתן להם את הכסף בחזרה בכל זמן שירצו בו. דבר זה, מבחינת האינטרסים הכספיים של המדינה, הוא בלתי אפשרי. אם הממשלה מוותרת על 3000 לירות של מס הכנסה, עובדה זו שהיא מוותרת מרצונה לבעלי יכולת החייבים לשלם, ומשלמת להם את כספם בחזרה, ונותנת להם רבית, דבר זה אינני יכול לקבלו ואני שולל אותו שלילה מוחלטת.

אנחנו הגענו לממדים לא קטנים של מס הכנסה, אולם אני מוכן להגיד שאנו לא מקיפים לא רק את כל בעלי היכולת הגדולים, אלא גם לא את כל בעלי היכולת הקטנים. ענין זה של שחרור ממס הכנסה, כפי שהוא מוצע לפנינו, מוכרח להביא לידי דמורליזציה גדולה. נוסף להשפעה והרצון לשאוב את הכסף, אני מוכן להסכים שנשלם רבית, כל רבית, אבל אינני יכול להסכים לכל כפייה.

ואני חוזר להצעתי הישנה והפשומה בתכלית הפשטות: יש לקחת מן הקטנים, אבל גם מן הגדולים; ואז: שום הנתות, רבית סמלית, וכן מידה ידועה של כפייה "עד שתחפץ". אם ד"ר ברגמן אמר שתהיה השפעה, אני מוכן לקבל זאת, אבל הבסיס שאני רואה אותו הוא: לא קל להשיג 15 מיליון לירות. ואני תושב, ד"ר ברגמן, שההנחות האלה אינן פותרות, אינן מבססות ואינן נותנות את הכסף. אם ד"ר גרנות אומר שיש פרובלימה של מטבע שלנו בעולם - ואני מוסיף: יש הברחה של כסף, - אם כל השאלות האלה קיימות, מוכרחים להגיע לידי הסכמה לצרף את ההתנדבות עם הכפייה. בענין הנדון אינני רואה כל עצה מלבד הצעתי, שהיא קשורה עם מלווה עממי, שאני רואה גם בזה כפייה, אבל גם במלווה השני המבוסס על רבית סמלית שבסמלית ועל תוספת של חוק, אצמי כפי שהצעות אלה הועלו עוד בימי מועצת המדינה הזמנית.

י. בדר: כאשר אנחנו דנים על ענין זה, דרושה קודם כל אנליזה קצרה של המצב הכלכלי, וקודם כל של המצב הפסיכולוגי בכלכלה, שהוא חשוב מאד מנקודת מבט של כל אפשרות של מלווה. קודם כל ברצוני לקבוע, שמה שקוראים "ליקווידיטי פרפרנס" (השפע במזומנים) הוא אצלנו בארץ גבוה מאד. אינני יודע מה היא מידת הריבית אשר יכולה לשבור את החשב הזה, לשמור על המזומנים. בארצות המערב, שההון שם הוא רב, גם שם ^{בני} בעייה כיום הזה, והגישה הקלאסית היא, שאפשר על-ידי משחק-רבית בבנק המרכזי לשנות את ה"ליקווידיטי" של הכסף הנמצא בשוק. גישה זו כבר נשכחה, כי טעות מונחת ביסודה. אבל אצלנו המצב הזה הוא הרבה יותר חמור.

בבנקים שלנו ישנם פקדונות גדולים כיום, ופקדונות

אלו הולכים וגדלים מחודש לחדש. כמעט כולם הם "צ'קינג אקאונטס"

(חשבונות עו"ש), וגם זהו סכמן של "ליקווידיטי פרפרנס" גבוה מאד.

מסיבה זו אני שולל מראש את האפשרות של הוצאת כספים מן השוק, על-ידי

רביית פחות או יותר גבוהה. אני חושב שהרביית שהיתה יכולה להזיז את

הכספים, היא אולי בגובה של 10-12%, וזוהי רביית אשר איננו יכולים להרשות

לעצמנו, כי זה היה משא יותר מדי כבד, אשר היה גם הדרס את שוק האשראי.

מכיון שהעקומה הזו, של "ליקווידיטי פרפרנס" היא

גבוהה מאד, צריך לחפש אמצעים אחרים בכדי להוציא כספים מן השוק.

לענין המטבע. אני רוצה לומר דבר אחד, שבודאי

מובן מאליו למר נפתלי, אבל לא לכולנו הוא מובן במאד אחוז: מהי המטבע?

מטבע זה קודם כל שטרי כסף, אבל גם כל הכסף הנמצא בבנקים, שאפשר להוציא

אותו בכל רגע, גם הכסף הזה הוא מטבע. אין שום הבדל במצבי אם אני יכול

להוציא כסף מכיסי ולשלם במזומנים, או אם אני יכול להתוף על צ'ק ולשעביר

כספים בדרך זו; זוהי גם כן מטבע. באופן פסיכולוגי, כמובן יפה מאד

משאנחנו אומרים שיש לנו כיום מחזור של מטבע בן 55 מיליון לירות, אבל

עלינו לדעת בכל רגע, שאותו סכום של דפוזיטים ההולך וגדל עקב האופרציות

הכספיות של הממשלה, עקב הכנסת שטרי אוצר ושטרי מקרקעים באופן ישיר

לבנקים, הוא הוא המטבע. אמנם האופרציות האלה גם גורמות לכך שהבנקים

מגבילים את האשראי. אם הם קונים שטרי אוצר ושטרי מקרקעים, אין להם

אותו חופש לחת אשראי; אבל אני חושב שבגלל ה"ליקווידיטי פרפרנס" היו

הבנקים בעצמם נותנים אשראי יותר גדול.

כיום יש אמנם 50 מיליון לירות כסף במזומנים

במחזור, אבל נניח לרגע שהאנשים שיש להם כסף בבנקים, יתחילו לדרוש את

הכסף במזומנים בחזרה, ואז באופן אוטומאטי היה אוצר השטרות עולה, לבערך

120 מיליון לירות; זהו המצב.

דעתי היא, שאנשים ששלחם היום מזומנים, הם לאו

דוקא הגדולים כל-כך, אלא בני השכבות הבינוניות, ואפילו האיש הקטן.

האנשים שיש להם כסף גם בבנקים וגם במזומנים, הם בדרך כלל שכבות די

רחבות, וזה כמובן יוצר סכנה נוספת, כי הכסף נמצא עקב עובדה זו בידי

אותם אנשים אשר שאיפתם להוציא את הכסף יותר גדולה מאשר פניהם לחסכון.

עובדה היא ששאיפת הקנייה והוצאת הכסף, יותר גדולה באופן יחסי אצל

האיש שיש לו פחות א כסף, מאשר אצל קפיטאליסט, השומר את כספו יותר בצורה

חסכונית, באופן יחסי.

מה היתה תוצאת הפוליטיקה, לו היינו מציעים כעת איזה שהוא פלווה נייר, אשר א) אפשר לעשות ממנו כסף בכל רגע, כלומר להחליף אותו בכסף באופן חוקי; ואז, בדרך של הודעה של שבועיים או חדשיים תהיה אפשרות לקבל את הכסף בחזרה מן הממשלה; או באופן מעשי, שאנחנו היינו מחייבים את הבנקים שהם יקנו את הניירות האלה; או אולי באופן אחר, על-ידי ארגון שוק לניירות, שהיא הצורה הטובה ביותר. התוצאה שכך היתה, שאותם האנשים השומרים כסף מזומן בצורת פקדונות בבנקים, היו מתחילים בחלקם, לשמור את הכסף המזומן בצורת ניירות ערך שאפשר בכל רגע להחליפם במזומנים. אני סוכן להסכים שמנקודת מבט טכנית ופסיכולוגית דבר זה הוא קצת יותר טוב מן המצב הקיים, אבל הוא לא ישנה את המצב הקיים מעיקרו.

אינני בטוח, ויש לי ספקות רבים אם השיטה שד"ר כרמון מציע אותה, ואשר אני הסכמתי לה בלב אצטא שלם לפני כמה שבועות, היא אמנם נכונה לפי המצב בארץ. המצב הקיים בארצנו הוא מצב שבשווצריה קוראים לו בשם "סוב-אינפלציה". אינפלציה מעשית וכל מיני אמצעים כספיים טכניים, וגם פיקוח על המחירים והגבלות השוק, אשר הם לא נותנים לאינפלציה זו לקבל את הצורה של סביפה ברורה והרטנית. אני מוכרח לציין כי האוצר שלנו גילה כשרון די ניכר בשפירה על שיטת "סוב-אינפלציה", אבל אותם אנשים אשר היו די כשרוניים לשמור על כך, בודאי יסכימו שעל שיטה זו אפשר לשמור רק עד גבול מסויים. עד כמה ששיטה זו מוצלחה בתקופה ידועה, אם היא תישבר, יהיה המצב באופן פתאומי יותר רע. עלינו לחפש איזה דברים נוספים, מתוך כוונה שלא נצליח להתגבר על א האינפלציה כל כך מהר, ואולי היא עוד תגדל.

מה אנחנו יכולים לעשות? אני אשתמש בשיטת האנליזה הנושנה של התאוריה הכטותית, לטרוח שהיא איננה סדוייקת, אבל היא נותנת לנו אמצעי יותר פשוט לאנליזה. מה היא הפורמולה הקלאסית? הפורמולה הקלאסית היא, שהמטבע, בקומבינציה של קצב המחזור, שווה לאמפקה כללית של השירותים ושל הסחורות וקומבינציה של המחירים. מה ביכולתנו לעשות בכדי לרפא את המצב?

קודם כל בנוגע למחירים. מסיבות שונות ברור לנו, שכל שאיפתנו מוכרחה להיות, לשמור על רמת המחירים בכדי שלא תגדל. אני אומר בהזדמנות זו, שאני חושב לשמור גדולה ולאסון, את הפוליטיקה הדפלציונית של מר יוסף ושל הממשלה. השיטה הנכונה היא לשמור על רמת

המחירים, אבל לא לעשות טאטטים ולא להקריב קרבנות בכדי להוריד אותה.
אני יושב כאן בחברת כלכלנים ידועים, וברצוני לומר שזו היתה טעות קשה
ושאנחנו עוד נשלם בעד טעות זו, ונשלם מחיר קשה.

דבר שני, בנוגע למה שקוראים אוצר המטבע, פקדונות
וכספים גם יחד. אני חושב שלמרות רצוננו הטוב, האוצר הזה עוד יגדל, ואין
לנו מה לדבר על זאת. צריך כטובן לשמור, שזה יהיה עד כמה שאפשר פרוצט
אסי. וכאן אזכיר, שבקשר עם התפתחות המטק - לא בקשר עם דינמי האוכלוסים,
אלא סנקודת פבש של התפתחות המטק - מוצדקת כטובן גם הגדלת הכמות הפיסיית
של כל המטבע.

דבר שלישי: מהירות של המחזור, הקצב. מהירות המחזור

- וולוטטיטי - את מה צריך להוריד בכל האמצעים. ישנו הגדל עיקרי אם
עוד לירה מופיעה במחזור, במשך שנה, שלש פעמים, או עשר או עשרים פעמים.
דוקא בזמן אינפלציה, אופייני הדבר שאם מישהו קבל לירה לידו, הוא שסתם
בה כמו שאנשים ידועים משתמשים בכסף מזויף. הם לא שופרים את הכסף אף
לרגע, כי-אם רצים לחנות הראשונה ושואלים: מה יש לקנות אזלכמו וקונים.
זהו המצב הידוע לנו מגרמניה ומארצות אחרות.

אנחנו עוד לא הגענו למצב הזה, ואני אומר שהליקווידי

שי פרטרנס" שלנו הוא סימן חיובי מאוד, הטראה שעוד אין אצלנו שאיפה בלתי
מוגבלת לזרוק את הכסף לבוך בכדי לקבל בעדו משהו. בכל זאת, טבעית היא
התופעה שקצב המחזור גדל והולך, ועלינו לעשות את הכל בכדי להוריד אותו,
ופללות מעין אלו הם בודאי אמצעי מתאים למטרה זו. לכן אני באיךר בעד
פללות.

פכיון שיטנו עוד גורם רביעי בפורסולה אצא הקלאסית

הזאת - המחורה - אני בעד זה ~~למנוצא~~ את כמות המחורה הנמצאת בשוק.

אין לעשות את זאת? מחובת האוצר למצוא מחורה נוספת אשר אפשר לקבל עבורה
כסף מן המחזור. ומחורה זו, שהאוצר יכול עכשיו להביאה לשוק היא המקרקעים.
מקרקעים, כלומר: בתים וגם מגרשים; הרי זו מחורה ניכרת הנמצאת בידי המדינה.
אם נחשב מהי כמות הכספים המוצאים מידי שנה בשנה בארצות המערב דוקא
למקרקעים, הרי יהווה סכום זה סמך גדול באופן פרופורציונאלי. לעומת זאת,
אצלנו החלק הזה של השוק כמעט איננו קיים, כי המקרקעים הנמצאים בידיים
פרטיות, לא בגלל כל סיבות שהן, אלא קודם כל בגלל זכויות הדיירים - ובדאי
איפני חושב שאפשר לבטל זכויות אלו סתם כך - מקרקעים אלו אינם נמצאים בשוק.
ובפרופורציה יותר ויותר גדולה, מקרקעים אחרים, כלומר אלא מסיבות של בנייה

נוספת ושל סגורשים, יוצא מן השוק, ואולי זה בפידה ידועה גם דרוש להתפתחות הארץ, אבל זה סקשה מאד על הצלת המטבע. פסיבה זו אני חושב, שאמצעי חשוב וניכר שאי-אפשר להזניח אותו - ושהמטעלה תעשה פסע אם תזניח אותו - הוא, להוציא כסף מן העם בדרך של מכירת סגורשים ומכירת בתיים. אני בטוח שהדבר יצטרף לעשרות פליונים לירות לשנה, ושאפשר יהיה לספק סחורה בטכום זה, ועל-ידי כך לרפא את היחס בין ההיצע ובין הביקוש הכללי. אני יודע מאמא שאיך לא יקנה לעצמו סגורש במקום לחם או במקום זוג סכנסיים, אבל בכל זאת יהיו כספים אשר ילכו לשוק ההוא, וזה דבר חשוב מאד. מעבור לדון במלוות. אני אינני מפתח מפני פס רכוש. אני חושב שפס הרכוש היחיד שכתאי לנו הוא סס-ירושה ומס-עובון. עקב הפס הזה, במשך שלשים שנה, 50% של כל הרכוש עוברים לידי האוצר. אינני טאמין במס רכוש חד-פעמי גדול; הוא יהרוס את המסק בלי שום תועלת, וגם לא במלווה כפייה, כי הוא יותר רע מפילו מאשר פס רכוש, כי הוא הורס לא רק את המסק הקיים, אלא גם אפשרויות של מלוות בכנסים. אני נבד הדבר הזה. דבר שני - וורד בששזריקייט. זוהי השיטה האחרונה. הלואי שלא נגיע אליה. אני חושב שאנחנו סבזבזים בבת-אחת את כל השיטה של "סוב-אינטלציה" ואת כל המאמצים של האוצר - שאני בכל-אם חושב אותם לדי פוצלחים - אם אנחנו נאמר דבר זה. היינו הורסים בזה את כל המסק בכדי לקבל עוד 2 סיליון לירות במלווה. אם כן, מה הם המאמצים? אמצעי אחד הידוע לנו, והוא ההגדלה. איש המולזל ב-3% רבית, טוכן לקבל, בהיותו בחברתם של כל חבריו מפילו 2% בתור הגרלה. יחסי הוא שלילי מאד לבני שיטה זו, אבל האוצר בודאי יפסיך ללכת בה. אמרו כאן שניירות הערך של המטעלה עומדים בנורסה ב-80%. למעשה הם עומדים ב-70-80%, וגם זה בזכות עובדה אחת, שיש להם תפקיד סחוץ לענין הרבית. חברות ידועות, חברות ביטוח וכדומה, קונות ניירות אלה. לולא היה צורך להיכנס לחברות אלו ולקנות את הניירות, ולו היו פוציאים חלק ניכר של ניירות-ערך אלה מן השוק, השער היה לא 80% אלא אולי 50%. דעתי היא, שעלינו לחפש איזה תפקיד נוסף לניירות חדשים למלוות חדשים, אשר נוכל לתת להם ערך של 80% מאולי אף של 100%. אם נעשה זאת, יתחילו האנשים לקנות ניירות ערך. אינני טאמין שפס הכנסה יעזור כאן, כי זה שוב רק ענין של, ליקווידיטי פרפרנס, זאת אומרת שאני על כל פנים נותן רבית קצת יותר גדולה, ולזה פס הכנסה לא יעזור.

אני מציע שהאוצר יתחיל להוציא, בונדס" בסדרות, וניתן ל"בונדס" האלו זכות כזו, שרק בעד ה"בונדס" האלו תהיה אפשרות לקנות מטבע זר לצרכי האימפורט. עובדה היא שאנו מביאים ארצה, מחוץ ליבוא ללא תשלום, סחורה בערך של 50 מיליון לירות לכל הפחות בשנה. נניח שנאמר כך: מיום ראשון בספטמבר לא יקבל יבואן מטבע זר, אלא בעד האגרות שהוצאו בראשון במאי. מה תהיה התוצאה? ליבואן יש הכסף הזה, אבל הוא שומר אותו בבנק בתור כסף מזומן. על-ידי פעולה זו אנחנו יוצרים צורך בניירות אלו בערך של סכום פלוני, ובזה יוצרים גם שוק לכמות ניירות-ערך הרבה יותר גדולה. זה לא כך שכל ניירות הערך אשר הוצאו בתור סלווה במאי ייכנסו ליבואנים; גם לא כל ניירות הערך טן הסלווה הקודמים נכנסים לידי חברות ביטוח. עובדה היא שבאים אנשים לבורסה, וברגע ידוע הם קונים לעצמם ניירות כאלה. עובדה זו מבדיל את השער של הניירות האלה. זה לא ענין של הכרח. מדוע יש ערך לניירות הערך הקיימים? כי יש הכרח לחברות ביטוח לדאוג לכמות ידועה של ניירות אלו. אם יהיה הכרח ליבואנים לדאוג לכמות ידועה של ניירות ערך אחרים, דבר זה ישפיע על השער.

אינני אומר שזו היא הפונקציה הפונקציה היא, לשמור על הכסף, חסכון וכו' וכו'. אבל אם נוסיף פונקציה לניירות אלו, נשמור גם על השער.

עכשיו בנוגע ליבואנים. אני אומר שכל הענין הזה

אינו כל כך אכזרי. אני חושב שעד היום הזה, הרעיונים הגדולים ביותר והסוצדקים פחות פכל האחרים כאן בארץ, הם הרעיונים של היבואנים. מסיבה זו אני סבור שאפשר קצת להקשות עליהם. בעצם אין בכך שום קושי, כי הם נותנים נייר.

פ. נפתלי: אינני רוצה ללכת בעקבות ד"ר בדר ולהתרוכח אתו

על אותן הנקודות בהן אני מסכים או אינני מסכים. אני

רוצה לדבר בעיקר על הסלווה. לצערי א עלי להתחיל בטענה קשה כלפי הסטטלה. אני יכול לומר דברים אלו גם בלא נוכחותו של שר האוצר, כי אני אומר אותם גם בנוכחותו. הצורה בה אנו דנים על הסלווה, גורמת כראש וראשונה להפסד בזמן. לפי דעתי, הזמן המתאים לבשת לשוק בכדי לקבל סלווה חדש, היה לפני חדשיים ימים. במקום זאת קבלנו במודש פרץ את ההצעה של הסלווה העפטי בטכום של 5 מיליון ל"י, וברצוני להדגיש כי אפרו לנו שטכום זה של ההצעה יבוא לכיסוי חלק ידוע מתקציב הבטחון של השנה שעברה. במקום זאת הבענו לאחר חדשים רבים לויכוח ולדיון מענין לא על הצעות מעשיות של הסטטלה, אלא לויכוח על

האיריאות בנוגע לפלוות. אם נפסיך בצורה זו לפני שהמלווה החדש יגיע לשוק יעברו עוד שלשה חודשים, ובינתיים יעבור זמן יקר שבו נפסיד את שאיבת הכסף מן השוק.

פטיבה זו, מה שחשוב ביותר בשבילי הוא, להחיש את הפרוצדורה ולהגיע לדבר מה. אני חושב שאנחנו צריכים לעשות בהקדם את הנסיון בצורות שונות, של שאיבת כסף מן השוק והעברתו לקופת הממשלה.

לפי דעתי, עומדים לדיון טעמי בדגש זה, שלשה דברים: הפלווה העממי, זאת אומרת עם ההגדלה. מה בעצם אין חילוקי דעות, צריך לקבוע את הסכום הכולל של הסריות וכן יש לקבוע את גודל הפרט. אינני בין אלו החושבים שצריך להיות יותר סרי פהירים בגודל הפרט, כי אני רוצה בכל זאת לתת לענין איזו דחיפה על-ידי פרט די גדול. אני למשל חושב, שצריכים לקבוע לפחות פרט ראשון בגודל של 20.000 לירות, ואולי גם של 25.000 לירות. אחר-כך בא הפלווה. נניח בכוון של מה שקראנו מלווה

מלחמתי. אינני חושב, מטעמים שונים, שהשעה הזאת היא מתאימה למלווה חובה. פטיבה זו אני רוצה מלווה עם כוח משיכה מקסימאלי. אם נוסף לכך ישתמשו בצורות אחרות, נניח של דרישה פוטנציאלית, זהו ענין לחוד שאינני קובע אותו כרגע. לעולם אין הדברים שווים לגבי כל האנשים המשקיעים כסף במלווה. אני למשל חושב, שחרור ממש הכנסה יכול לתת דחיפה לחוגים מסויימים, ועל כן אני פוכן ללכת בדרך זו. אינני חושב להפסדים גדולים ממש ההכנסה, כי אני חושב שהחישוב הזה הוא מפוקפק מאד. אני חושב שחלק גדול ממש ההכנסה שהפדינה תפסיד, בלאו הכי לא היתה מקבלת אותו. לעומת זאת יהווה שחרור זה, כוח משיכה לגבי חוגים מסויימים, ועל כן יש לעשות זאת, ולעשות זאת בלי הגבלה. אינני יכול להבין מה טעם להגבלה בסכום של 2000

לירות. הגבלה זו תהיה ודיתור על כוח המשיכה, שאני רוצה כל כך להשיג אותו. הספקולציה שלי היא דוקא, כוח משיכה בשביל פכוסים יותר גדולים, ולא איכפת לי אם על-ידי זה - לפי איזה חשבון דמיוני - יש כמה מאות אלפי לירות הכנסה פחות. אני טאמין כי חשבון זה הוא דמיוני, ואם אני מקבל על-ידי כך פיליונים, אני פוכן לעשות את זאת. אני תפיד בעד השיטה, לא לקבוע את הסכום למפרע, אלא לקחת כל מה שיכולים לקבל מן השוק.

ישנה צורה שלישית, שלא דובר עליה בישיבה זו, אבל

דברנו על כך בוועדת המטנה - הבנקים. מן הבנקים, לפי דעתי, יש אפשרות להוסיף בקלות כמה פיליונים לירות, ואנמק מדוע זה אפשרי. הפקדונות של הבנקים גדלו בהרבה בשנה האחרונה, והם הולכים וגדלים באופן אוטומטי. הם צריכים להיות יותר גדולים בכל חודש וחודש שפרחינים את האשראי של הממשלה,

כי הכסף הולך מתוך המחזור, וחלק גדול לפקדונות בבנקים. ברצוני להעיר פה
הערה אחת על הפקדונות של הבנקים. שעות היא אם חושבים שהגדלת הפקדונות
בבנקים, היא באותה/מא גם הגדלת החסכונות. יש א בתוך זה גם הגדלת החסכונות,
אבל חלק גדול הוא הגדלה של המחזור של מפעלים, של עסקים של הקופות היותר
גדולות. על כן אני אוטר, רק דרך אנכי: אם אנחנו רואים 30 מיליון לירות
הוספה בבנקים, אין פירוש הדבר 30 מיליון לירות הוספה של חסכונות פרטיים
דוקא. אבל הכסף הזה נמצא בבנקים, ואם קבעו בשבילם 4%, אני חושב שלא יהיה
בכך משום קושי לאף בנק אחד. אם א לוקחים עכשיו, נניח, במקום 4% - 5%
לרום ההגדלה, נביע לפי דעתי לסכום של בערך 3 מיליון לירות, זאת זאת
אפשר לעשות.

עדיין אינני יודע על איזה סכומים מדברים. דובר
על 5 מיליון לירות כיסוי לתקציב של השנה שעברה. לפי דעתי, להוסיף 20
מיליון לירות בשביל השנה הזו, זהו סיניפום. פירוש הדבר שאני מדבר כבר
על 25 מיליון. אם אדבר רק על 20 מיליון לירות, פירוש הדבר שבעד תקציב
השנה הזאת יש לי רק 15 מיליון. עוד איננו עוסדים בדיון על התקציב, אבל
לא צריך להיות נביא בכדי לדעת, שגם אם קובעים 20 מיליון לירות, לא נביע
עדיין לכיסוי ההוצאות הרגילות - חוץ מתקציב הפיתוח שאינני מדבר עליו.
אינני יודע אם נוכל לקבל את כל הכסף למטרע, אבל המטרה צריכה להיות,
במשך השנה הזאת לא לקבל את זאת בבת אחת. לכל הפחות יש לכסות 20 מיליון
לירות על-ידי הלוואות, חוץ מ-5 מיליונים שיש עוד מהשנה שעברה, וזה כולל
את הבנקים.

בו ברגע שרוצים ללכת בדרך של החלפת הברז בונדס'
במסגרת הכללית, צריך להגביל את הסכום; כי אם חושבים לשלם בשיטה של אחד
א כנגד אחד, יעמוד לפנינו סכום של בערך 2 1/2 מיליון לירות. לצורה הזו יש
הזדקה. אם הממשלה נותנת במהירות יותר גדולה מאשר הסידורים האחרים, האפשרות
של החלפה יכולה גם כן למשוך, ועל כן אני בעד זה. אם נעשה זאת בסריה
מיוחדת או לא, זהו א ענין טכני שאינו משנה בשבילי.

ברצוני לדבר על תנאי אחד, על הצעות ד"ר ברנמן
בדבר החזרת הכסף לפי דרישה, שאינני מקבל אותו. אני חושב שתנאי זה איננו
מתאים למצב שלנו. אני יודע שעשו את זאת באנגליה, ואני יודע שבאנגליה
אין כל קושי בזה; אבל לצערי עלי לומר, שעם כל הכבוד שאני רוחש לפמליטקה
הכספית שלנו, אנחנו עוד רחוקים מן היציבות של אנגליה. ועל כן, במצב שלנו
שהוא גורלי מאד, אני חושב שהתנאי הנ"ל הוא בלתי אפשרי.

אף על פי שלא הבנתי את כל הפרטים של הצעתו של ד"ר

בדר - ואני מוכן עוד לחשוב עליהם - אבל דבר אחד היה לי צאצ ברור. מה שהוא מציע, נותן למדינה אשראי לזמן קצר, מן היום של הוצאת הניירות ועד לשימוש בהם. לעת עתה אין הדבר צאצ נראה לי, אבל אני מוכן לשוב ולדרון על כך לאחר שנתחיל בפעולה באותם הדברים היותר פשוטים, שעליהם דברנו עד עכשיו. בקשתי כלפי הממשלה היא, שלכל הפחות שיחתנו היום, תהיה השיחה האחרונה בכללית, ואחר כך נקבל הצעות.

א.פ. גניחובסקי: ענין אגרות החוק שצריך לסדרו בפלווה, הוא יותר ענין פסיכולוגי. הממשלה סדרה משהו באנגליה, אבל אין כל ידיעה על כך בצבור הרחב. צריך לפרסם הודעה - אפילו הודעת ביניים - שהאוצר יודיע על דיוניו בענין זה.

את דבריו של ד"ר בדר לא הבינותי. לפי דעתי זוהי הצעה קיצונית, ולא ירדתי לסוף דעתו של המציע. אדם מן הישוב רוצה פינה פסלו, אשר לא תיורדע לרשות. אם פינה זו תהיה חפשית, הדבר ישפיעא לרעה. אני מבין יפה את סר רפטור. אני יכול להבין שאפשר

להגיד, כי מביאים חוק לפני הכנסת, בדבר מס רכוש או פלווה חובה, אבל אינני יכול להבין דבר כזה ככפסיה. אנו דנים עכשיו על פלווים. בפלווה הראשו היה ענק הלחץ, אבל המדינה עדיין לא היתה בעלת מסטר פרלמנטרי. בפצב של עכשיו, אינני סאמין שסיטה זו תביא להגברת ההשתתפות בפלווה.

ח. לנדו: אני רואה בענין זה של פלווה, שאלה הרבה יותר רחבה. ההצעה לצאת בסריה זו איננה הצעה הכרוכה רק בבליטת האינפלציה הקיימת. אני חושב שתכליתה העיקרית ברגע זה היא, להשיב כספים על-ידי הממשלה, הקשורים בגרעון הקיים - ואשר ילך ויגדל בשנה זו, בעיקר בתקציב הבטחון ובתקציב הפיתוח - בכדי שלא נצטרך להוציא פריות נוספות של סטרי סקרקעים.

מאחר שאפשר לעשות הערכה לאור התקציב המוגדל המחכה לנו לשנה זו, אינני רואה מה אנחנו באים ופותרים - ולו חלק קטן - על-יצי הצעה שעושה רושם, כשהמדובר הוא על סכום של 20 מיליון לירות. אבל אינני מציע להרחיב את הויכוח ברגע זה על כל האמצעים ועל כל הדברים שפן ההכרח לחשוב עליהם, ולחשוב עליהם בכל הרצינות, בכדי שמצב הגרעון לא ילך ויגדל משנה לשנה. אצטמצם כדברי על ההצעה המונחת לפנינו, - הטלווים.

הפלווה בדרך כלל, הוא סימפטום, הוא הוכחה של אפון הצבור מצד אחד במטבע, ומצד שני בממשלה ובמדיניות הפיסקאלית שלה. על כן,

אם נצא בטלווה, תהא זו לא רק הוכחה פנימית, אלא גם הוכחה חיצונית, מהו
האיסון שהציבור בארץ רוחש למטבע, לעוך המטבע ולמדיניות הממשלה בשטח
הפיננסי. ועל כן, ניהור נא ואל ניכשל בענין זה, כי מכה בשטח זה אצא
עלולה לתת את אותותיה בכוחה הכלכלי של המדינה. ועל כן, נהיה נא זהירים
מאד, ואוד אציע הצעות מעשיות בקשר לזהירות זו.

בקשר לשאלת כפייה או לא כפייה. אם המדובר הוא בטלווה

במצב מלחמה, במצב שהדימפיקה שבו עלולה להיות סכרעת, אני פוכן מבחינה זו
לנסכים לכפייה. אם המדובר הוא ברבע של מלחמה, שאין פוצא אחר, אנחנו
יודעים שיש חוק חמור, ושכל האזמעים הם כשרים. אבל במצבנו כיום, כשמנסים
לתת למדינה אופי של סטביליות, כאשר המדובר הוא אצאא בעירוד ובביסוס
המשק - אצאא ומבחינה פסיכולוגית הכרחי לתת אופי כזה, לפחות הרגשה
פסיכולוגית זו, שיש יציבות מסויימת - כל נסיון של כפייה, לדעתי, יתגש
ביסוד היסודות של הרחבת המשק, של יצירת אוירה של התלהבות, של עירוד,
וזה יתקם גם באותו הענין שהציב לפנינו מר רפטור.

אם בשנה הבאה יבואו ויכפו על ההון שיבוא לארץ,

כפיית הר כגבית, הוא לא יבוא. יש מלפתחילה לשים את הדגש הזה, שלא תהיה
כפייה, לא חלקית ולא במידה כל שהיא. מלווה חייב להיות מלווה התנדבותי
במלוא טובן המלה. אם כן, השאלה היא: כיצד יוצרים כוח משיכה למלווה. זוהי
השאלה שעלינו לתת את התשובה עליה.

אני רוצה להעלות נקודה, שהיא לא פופולארית ביותר.

אם אנחנו אומרים שהרכית סן המלווה תהיה פשוחרת סמס ההכנסה, ויש דעיון
כזה - אני טרחיק לכת, ונותן פירוש רחב יותר למושג הזה ושואל: האם ישאלו
את קוני האגרות הללו מניין לקחו את הכסף שבידם? הכסף איבנו סונח כיום
כולו בבנקים. הכסף סונח בחלקו גם במייפיים ופתחת למטה, וכסף זה בורח
בקלות. האם הקונה אגרות חוב יישאל אי - פעם מניין לקח את הכסף? לגבי סמ
הכנסה למשל, חייב כיום האדם להוכיח שהשיג את הכספים לפני שש שנים; ואם
אצאא השיגם לאחר סכן הוא חייב בתשלום המס. קיים כיום דבר כזה. אם נסכים
לכן שאין שואלים שאלה זו, יש מקום לכוח משיכה לקניית אגרות המלווה.

שחרור סמס הכנסה היא נקודה הרבה יותר פסיכולוגית

מאשר מעשית. היהודים שלנו אוהבים כיום תכלית, ויש משהו פסיכולוגי בעצם
העובדה, שיש סכום מסויים המשוחרר מתשלום סמס ההכנסה, ודבר זה יקבע
הרבה מאד. על כן אני חושב שיש ערך רב לשחרור זה סמס ההכנסה. מהו הפסד
של 500,000 לירות לגבי הסכום הגדול בכללו? אנחנו עוד נציע, בויכוח על
התקציב, הצעות מעשיות מניין לקחת כספים - ואני פשוכנע שיש מניין לקחת.

על כן, אל נא נדקדק דקדוקי עניות, כמה נפסיד בהכנסות האוצר, כי אם הדבר כדאי לו.

אני מציע לד"ר ברגסן, שלא יגבילו ולא יעמידו את

השחרור על 2000 לירות. במקום זה ברצוני לנגוע בנקודה נוספת והיא, על הכרזה שלטמדע כמה יוצא האוצר. אני חוזר לנקודה שאמרת, שכל כשלוך העלול לקרות איננו כשלוך המלווה, אלא פגיעה בעצם האמון וביציבות המטבע שלנו. יש להתחיל בקטנות, ולא להכריז מראש ~~למה~~ אנו מתכוונים לעשות בעתיד, לאחר שהדבר יתפתח. אם כוח המשיכה יעלה - נעלה גם את הסכומים. לא נדבר בכנסת על שיטה של פלווים, אלא נדבר על כל מלווה ומלווה כאשר יבוא לפנינו. בצורה זו לא נעובר פאניקה מראש, אסור לנו לעשות זאת בכדי לא לערער את האמון.

ולבסוף כמה מלים על ה"ברד בונדס". היחס אשר ייקבע

על-ידי האוצר ל"ברד בונדס", יש לו קשר פסיכולוגי במלווה שהמסלה תוציא, וצריך לסגור דרכים כיצד לצאת בכבוד מענין זה, כי מכה פה, תהיה מכה בכל הדברים.

ש. דיין: אני רוצה לציין כי אין בינינו חילוקי דעות על עצם

הצורך לשאוב את הכסף מהשוק, ואני מצטרף לתביעתו של מר נפתלי, שיש לעשות זאת בפהירות. אני חושב שצריך להוסיף על 20 המיליון. אני מקבל שאין צורך להכריז על כך, אבל השאלה היא הרבה יותר רחבה: כיצד להשיג כסף מבעלי ההון.

גם אני הייתי רוצה להשיג כסף מבעלי היכולת הגדולים,

אבל אינני יודע כיצד לעשות זאת. יכול להיות שזה דווקא ישפיע א לרעה, בקשר לעידוד השקעות הון. על כן אני ~~אני~~ אומר לאנשי האוצר, שצריך לעשות את הכל, אבל צריך לשקול את הדבר. צריך להשיג כסף מאלה שיש להם, אבל אין לעשות זאת - זוהי השאלה.

דובר כאן על כוח משיכה. אני מסכים לשחרור מס

הכנסה. אולי אפשר היה להוציא את המלווה הזה למספר שנים קטן יותר? במצבנו אנו, מפילו המס, שש או שמונה שנים יכולים להתקבל על הדעת. כמו כן יש לשקול את האפשרות של סתן רבית יותר גבוהה - $3\frac{1}{2}\%$.

אשר לפרטים, שזהו גורם הפונה להמוני העם. נראה לי

ששוב יהיה אם נחלק את הפרטים במספר גדול ככל האפשר. אם ידע יהודי שבאותו רחוב בו הוא גר, זכה בהגדלה איש זה ושכן אחר, הדבר יטשוך אותו. המישהו הזה אשר זכה בהגדלה, והגר בסביבתו, יסריץ אותו יותר. מסיבה זו אני הייתי מציע פרס פחות גבוה, אבל יותר פרטים.

בראה לי שאין עוררים על כפייה סוסרית. במלווה הקודם

עשינו דבר פעין זה, ואין כל פניעה שנעשה זאת גם כעת, ללא כל פחד. קודם כל יש לפנות לחברות הקדולות - ויש אצלנו הרבה מאד חברות. אנחנו מאורגנים יפה מאד בארץ, וכל הארגונים השונים, למיניהם, יסכימו לכך לאחר הסברה שתאמנה.

גדסה לי שאסור לנו להודיע על החזרה לפי דרישה, כי

אין לנו יכולת כזאת, ויש בכך סכנה גדולה מאד.

היו"ר ד.צ. פנקס: גם אני בדעתו של מר נפתלי, שעלינו לסכם עוד היום

את היסודות, העקרונות, ורק אחר-כך נגיע לניסוח החוק עצמו. אני הייתי רוצה להציע לוועדה דבר שלא הוזכר כאן, שאנחנו נחווה את דעתנו שקודם כל נשתמש בכספי המלווים כולם יחד, לאיזון תקציב הבטחון ולא לאיזון תקציב הפיתוח. מה ההבדל בין כספי מלווה ל-15 או ל-20 שנה שאני מקבל לפיתוח, ובין כספי סטרי מרקעים ל-15-14 שנה שאני מקבל? זאת אומרת: מה עדיף?

נניח שנצליח לגייס את כל הכסף הדרוש לכיסוי צרכי

הבטחון על-ידי המלווים, ואז, את צרכי הפיתוח נוכל לכסות משטרי מרקעים. אבל אני אינני מעמיד את זאת להצבעה, ותהיה לנו עוד שיחה ססכמת בענין זה, כשנראה לפנינו את תקציבי הבטחון והפיתוח. מקודם היתה הצעה של 10 מיליון לירות לבטחון, ו-10 מיליון לפיתוח.

עכשיו צאא בנוגע למלווה עממי, בהתאם לחוק הפונח

לפנינו. אני מציע להסכים להצעה, להמשיך את זה ביחידות של 20 לירות המחולקות לשני חלקים של 10 לירות כל אחד.

הפרינציפ השני: גודל הפרטים. אנחנו צריכים לקבוע

מה את המקסימום של הפרט הראשון, הגדול. צאאאא אני מציע, שכהוראה לאלו אשר יעבדו את לוח הפרטים, נציין שהפרט הגדול לא יעלה על מקסימום של 25.000 לירות.

א. ברנות: אני מציע 20.000 לירות.

א. הרצפלד: אני מציע מקסימום של 10.000 לירות.

היו"ר ד.צ. פנקס: הפוסחים בשאלות אלו, וביניהם גם אדם הנמצא כאן, שבא

מהולנד, והוא כנראה באמת פוטחה גדול לשאלות אלו,

עבד תזכיר פפורט מאד האומר, שהנסיון בארצות העוסקות במלווים כאלה ליטר

שיש לתת פרט אחד גדול ומושר. אדם זה המליץ אפילו על פרט בצובה של 50.000

של 10 מיליון לירות. אני מדבר רק על המלווה העממי של הפרטים. לדעתי, צריך האוצר להוציא כעת חלק של 5 מיליון, ובסוף שנת הכספים - נניח בחודש דצמבר 1950 או ינואר 1951 - את החלק השני; או עוד לפני כן, אם הוא יצליח למכור את החלק הזה עוד קודם לכן. בעקבות דבריו של מר לנדו, שלא להכריז על תכניות גדולות, אלא למכור תחילה את 5 המיליון הראשונים, יוציאו לבסוף את החלק השני.

ד"ר ברגמן: אני חושב שטוב יותר להשאיר את העניין כפי שהוא - 5 מיליון. אם נמכור במהירות את 5 המיליון, נוכל תמיד להגדיל את המחזור. לעומת זאת, אם נכריז מלכתחילה על הוצאה בסכום של 10 מיליון, הצבור לא ינהר לרכוש אצ את האגרות.

היו"ר ד.צ.פנקס: אני בכוונה אינני קושר זאת עם הברר בונדס". זוהי פרוצדורה כבדה מדי, שנבוא בגלל זה שנית לפני הכנסת. עלינו להחיש את העניין. אם יהיה לאוצר יפוי כוח כפי שהצעתי, לא יהיה צורך לבוא בעניין זה שוב לפני הכנסת. ביפוי כוח זה אתם יכולים להשתמש או לא להשתמש. הצבור ידע על 5 מיליון לירות.

א. גרנות: אני נוטה להסכים לדעתו של ד"ר ברגמן, שכרי להשיג ססיכת כסף בצורה מהירה, טוב יותר לקבוע בעת סכום קטן. אפשר להסכים מראש, שאם יתברר שהחלק הראשון נמכר במהירות, הכנסת ססיכה לדון בעניין במהירות ומבלי להביא את העניין שנית לוועדה.

פ. נפתלי: אינני מבין את פחדו של ד"ר ברגמן. האם מישהו בקהל חושב שזהו המלווה האחרון? אם החלק הראשון הוא בסכום של 5 מיליון לירות, ברור שאין מוציאים יותר מסכום זה כל עוד הדבר לא התמלא. אבל אם אני מכריז בחוק, שיש לממשלה הרשות גם לגבי החלק השני, אינני חושב שדבר זה ישפיע על האנשים.

ח. לנדו: אני סבור שבכל תנאי שהוא, צריך שהחוק ידבר הפעם על 5 מיליון לירות. אם נאמר שיש יפוי-כוח על 10 מיליון, הצבור ידע שהממשלה רוצה להוציא 10 מיליון, וזה יחליש את האמון. אם 5 המיליונים ימכרו, זו תהיה שבלונה של חוק, ואפשר יהיה אחר-כך - בפרוצדורה קצרה - להוסיף עוד.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני רוצה להסביר מדוע חשבתי על 10 מיליון לירות.
גימוק ראשון, שכבר אמרתי, בכדי שלא נצטרך להפעיל
שוב את המכונה ולהביא את הדבר מחדש לפני הכנסה. גימוק נוסף: אני מוכרח
לרשום בתקציב הבטחון את הפכנסה. אני מסכים ^{שנוריע} לשר האוצר כי בוועדת
הכספים הובעו שתי דעות, על 5 מיליון ועל 20 מיליון, ועליו יהיה להחליט.
ברצוני לציין כי הפרט של 20,000 לירות הוא רק בנוגע לחלק של 5 המיליונים.

א. גרנות: יש לומר שהיפוי-כוח יינתן, ואחר כך צא יוכלו
להביא את זאת ישר לפני הכנסת.

היו"ר ד.צ. פנקס: יש לי גימוק נוסף להצעתו. במקרה שלא נעשה את זאת
כעת בחוק, וכעבור כמה חדשים יהיה צורך להוציא
מחדש, עלול כל הויכוח להתעורר מחדש. אנחנו מסכימים, שנעביר את שתי הדעות
לאוצר, והם יתייעצו עם מומחים בקשר לכך.

ס ו כ מ: להעביר לידיעת האוצר את שתי הדעות

שהובעו בוועדה בקשר לגודל ההוצאה, אחת
בסכום של 5 מיליון, והשניה - 10 מיליון ל"י.

היו"ר ד.צ. פנקס: עכשיו בנוגע לחישוב הרבית. המלווה העממי הקודם
היה סבוס על 3%. אני מבין שישנה כעת נטייה להגדיל
את הרבית. אנחנו לא צריכים לחשב זאת פאן בדיוק, כי יכול להיות שלפי חישוב
הפרטים זה יהיה 3,6/10%. היות וזה דבר שאינו מתפרסם ברבים, כי אנחנו
לא משלמים רבית שנה שנה, אלא נותנים פרטים ונותנים לבסוף פרמיה, אני
הייתי מציע שנאמר לאוצר, שהמקסימום לחישוב הרבית והפרטיות גם יחד, לא
יעלה על 4%.

א. גרנות: לשאלת הרבית יש בשבילי ערך מיוחד לגבי המלווה השני.

א. הרצפלד: אני בכל זאת תוסף ברבית של 3 1/2%.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני חושב כי סיימנו את הויכוח בקשר למלווה העממי,
ותרשו לי כעת לפתוח בשמיעת חוות דעת חברי הוועדה
בקשר למלווים האחרים.

ב. רפטור: מן הצד החוקי, אנחנו יכולים לדון במלווה העממי,
כי הדבר הובא מן הכנסת. אשר למלוות אחרים אני מסכים
שלא נחזור לבסור על כך ואני מציע שהאוצר יעבד כעת את חוק המלוות האחרים.

הענין יובא אז לכנסת, יהיה ויכוח ראשון וזה יעבור לוועדה. אני מסכים שלאחר כל זאת לא יהיה עוד ויכוח כאן.

היו"ר ד.צ. פנקס: אנחנו נשאלנו על-ידי האוצר לחוות דעתנו בנקודות אחרות, ועלינו לתת תשובה. כאשר ועדת המשנה נתכנסה לישיבה בעניני המלווה העטמי, אמר לנו שר האוצר שאין זה פותר את הכל, ובקש לדעת מהי דעתנו על יתר המכשירים.

א. גרנות: אני חושב שמה שיהיה עכשיו, זהו סיכום הויכוח, ואחר-כך יביא האוצר את הצעת החוק המתאימה לפני הכנסת.

היו"ר ד.צ. פנקס: ברור שהאוצר יביא את הצעת החוק המתאימה, אבל עלינו בכל זאת לסכם את דעותינו גם בענין זה. לגבי מלווה הבטחון מספר 2 (נקרא לו בשם זה לפי שעה. למלווה של 7 מיליון קראנו בשם מלווה בטחון, ולמלווה זה נקרא בשם מלווה בטחון מס' 2). אנו שוב עוסקים פה במלווה אלו לא לשם מטרה כשלעצמה, אלא בכדי לכסות את התקציב. גם פה מה שאפשר לקבל, צריך להיות עד כמה שאפשר גדול, כדי לכסות עד כמה שאפשר מתקציב הבטחון. אינני קובע כאן את גדלו, אבל על האוצר להביא הצעה, מהו המקסימום שהוא יכול להוציא. ד"ר בוגמן אומר שנעשה את זאת בלי הגבלה; הכוונה היא לשאוב את המקסימום של כסף בדרך זו.

נעבור לשאלה השניה. גרסה לי שכולנו דוחים את הכטחת ישיבות המטבע על-עדי ענין זה. כמו כן גרסה לי שכולנו מסכימים לשחרור מטס הכנסה.

ב. רפטור: לא. איננו מסכימים.

היו"ר ד.צ. פנקס: אם כן, נצביע.

ב. רפטור: כל זמן שהדבר לא הובא לכנסת, אני לא אשתתף בהצבעה ומבקש לא להצביע את השאלה הזאת.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני נשאלתי לחוות דעת בשם הוועדה. אתה יכול לא להשתתף. במקום לשאול כל אחד באופן אישי לדעתו,

אני רוצה להצביע על כך.

ט. סנה: סנהינה יורידית צודק רפטור ללא ספק ספקה. אם שר

האוצר רוצה לדעת, תוכל להגיד לשר שסיעת ספ"מ

מתנגדת לזה, אבל אל תערוך הצבעה. תאמר לשר האוצר שנועדה היתה הסכמה

לדבר זה, חוץ מסיעת ספ"ם אשר הביעה את התנגדותה.

היו"ר ד.צ. פנקס: שמעתי חוות-דעת של סיעת ספ"ם. היות וישנן עוד סיעות,

אני שואל את חבריהן ורוצה לדעת את חוות-דעתם, על

ידי כך שאני שואל: מי בעד זה שנשחרר סמס הכנסה, ירים את ידו.

הצבעה

כל חברי הועדה, מלבד חברי סיעת ספ"ם
הצביעו בעד שחרור סמס הכנסה.

היו"ר ד.צ. פנקס: עומדת לפנינו שאלה נוספת, אם להגביל את השחרור

בסכומים מסוייפים, או לא להגבילו. קיימת הצעת

הגבלה לסכום של 2000 לירות.

ד"ר ברגמן: אפשר כסובן לבטל את ההגבלה הזאת, אבל היא קשורה

בהצעה בדבר הורעה מוקדמת של שבועיים או של חודש

ימים. אם נבטל את זאת, גם הדבר השני יבוטל.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני מעמיד שאלה זו להצבעה.

הצבעה

בעד ההצעה לאפשר החזרת הכסף על-ידי
מתן הורעה מוקדמת של זמן מסויים - - אף אחד.

נגד הגבלת סכום המלווה שיכול לרכוש
לעצמו כל אחד ואחד - - - 7 קולות.

ס ו כ מ : (א) אין רשות לדרוש בחזרה את הכסף.

(ב) הועדה הסכימה לחוות דעתה, שאין להגביל
את הסכום שכל אחד ושאי לרכוש לעצמו מן
המלווה הזה.

היו"ר ד.צ. פנקס: הקשיתי להערתו של מר לגדו, אבל היא אינה נובעת

לדיוננו כרגע, כי איפה שאדם רוכש את הנייר, בבנק,

לא ישאלו אותו סניין לקח את הכסף. השאלה יכולה להתעורר בקשר לסמס הכנסה,

אבל אנחנו לא עוסקים בכך כרגע זה.

ח. לגדו: על כן בקשתי היא, שאאוצר יחווה בהודסנות את דעתו

בעניין זה.

היו"ר ד.צ. פנקס: קיימות שתי הצעות בקשר לגודל האחוז. האוצר חשב

על 3%. הצעת חבר הכנסת גרנות היא על 3 1/2%. עכשיו

מזיעים 3% עם שחרור סמס הכנסה. אני נוטה ל-3% אחרי השחרור סמס הכנסה,

אבל הייתי מציע שנעביר גם ענין זה לשיקולו של משרד האוצר, שיהיה בין $3-3\frac{1}{2}\%$

ס ו כ מ: להעביר את שאלת גודל האחוז לשיקולו של משרד האוצר.

היו"ר ד.צ. פנקס: ישנה עוד שאלה, - מספר השנים. חבר הכנסת דיין הציע לקבוע זמן קצר יותר. התקופה הנראית לי כמתאימה ביותר היא של 10-15 שנים.

ד"ר ברגמן: אנחנו הצענו שבע שנים.

היו"ר ד.צ. פנקס: אני חושב ש-10 שנים זהו מינימום שצריך לקבוע. אני מפילו הייתי נוטה ליותר מזה. היות וזה דבר אחר, יבדוק האוצר ויחליט לכמה שנים הוא מוכן לעשות את זאת.

ס ו כ מ: האוצר יבדוק מהו מספר השנים המתאים.

היו"ר ד.צ. פנקס: חבר הכנסת נפתלי הזכיר את המלווה של הבנקים. ד"ר ברגמן הביע את משאלתו, שלא תהיה החלטה בענין זה סאת הועדה, כי-אם נשאיר לבנקים את היזמה, ושהם יבוא בהצעה. אם כי הוא איננו חושב שאפשר להגדיל את הסכום מ-4% ל-5%, הוא רוצה לעטוד על 4%, ואז זה יכול לתת $1-1\frac{1}{2}\%$ מיליון בסך-הכל. מפילו אם נגדיל ל-5% זה לא יתן 3 מיליון, כי לפי המכסה הקודמת היה 1% - 750,000 אלף לירות, ואם תוסיף עוד 5%, זה עוד $1\frac{1}{2}$ מיליון.

אפשר להגדיל את $1-1\frac{1}{2}\%$ האחוז, אבל בתנאי שנכניס את המומנט של הרשות לקבל בחזרה את הכסף, לאחר הודעה מוקדמת, ; דבר כזה יכול לבוא בחשבון, וגם אין בכך סכנה גדולה. המומנט הזה, של משיכת הכסף, יכול להיות מעניין בשביל הבנקים, ונאפשר להם לא רדיסקשנס, אלא משיכה בחזרה. הבנק יתבייש לעשות רדיסקונט, אבל על-ידי הודעה של זמן מסויים, הוא יוכל למשוך בחזרה.

פ. נפתלי: אינני רוצה להחליט כאן על הדברים, אבל אמרתי כבר

בועדת המסנה שאינני מקבל את הצורה הזו, שהאוצר צריך לחכות להצעות של הבנקים. בראש וראשונה, אם ההצעות עוד אינן מוכנות בשעה זו, אני רוצה גם בענין זה שהאיניציאטיבה תבוא מצד האוצר.

היו"ר ד.צ. פנקס: היות וזה נוגע לגודל הליקביות של הבנקים, אומרים להם שיאבנו $3-4\%$ מן הפקדונות שלהם במלווה הזה. סר ברט אומר שלא נאה לבוא בדרישה לפני ועדת הבנקים, אלא שהיא תשקול

בכמה צריך לאבן את הליקבדיות האלה. שמענו בזאת חוות דעת בקשר לענין זה.
ועתה בקשר לברר בונדס" באתי לידי מסקנה, שהדרך
היחידה לפתור את הבעיה היא, להמשיך את כל סהלך הענינים כמו שהיה, ולא
להחליף. זאת אומרת: לשלם רבית של 1%, לערוך בעתיד את ההגדרות, ולא
להכניס שום שינויים. קודם כל עלינו להיות הגונים על-ידי זה שנקיים
התחייבויות. בסעיף 4 של ההסכם עם אנגליה כתוב, שממשלת ישראל צריכה לקבל
על עצמה את כל ההתחייבויות הקשורות בברר בונדס" האלה. זאת אומרת שאין
לנו אפשרות לחייב את מחזיקי האגרות להחליף את אגרותיהם. לו היתה אפשרות
לחייבם, הייתי אולי יכול לקשוב בכיוון זה; אבל מאחר שאני יכול רק להציע,
מה אני מרויח בהחלפה זו?

לגבי הברר בונדס" עומדת שאלת הלוואה ב-3%, ואין

שלא יהיה אנחנו נצטרך לשלם יותר. שם השקיע אדם את כספו על-מנת לזכות
באלף, שלשת אלפים או חמשת אלפים לירות. ישנו שם סעיף האומר, שהממשלה
אחראית בעד סכום הפרסים, אבל בגבול הניירות שנמכרו. למה לי להכביר על
עצמי? סתוך ניירות צאצא בשווי של כ-4 מיליון הנמצאים בא"י, נתנו 2½
מיליון לרשויות המקומיות העבריות. כסף זה צריך לתת 3%, והם משלמים
3¼-3½%, ואת זה לא נוכל להגדיל, כי יש להם חוזים. אם צאצא נחליף את
האגרות בנייר שאנחנו משלמים עבורו ב-4%, הרי אנו מפסידים.

ישנו גורם נוסף. ברשות הממשלה יהיה סכום של

כ-1½ מיליון לירות לפי ההסכם הזה. כסף זה אינו מוזמנים, כי אם בחשבון
אם הממשלה האנגלית. למה לי, על 1½ מיליון הלירות, לתת תנאים טובים
יותר מאשר היו מלכתחילה?

מכל הסיבות האלה אני אומר, שאין טוב יותר מאשר

להמשיך את הפעולה הזו ככתבה וכלשוונה. אם נמשיך בפעולה, זה גם יראה על
סטביליות. לעומת זאת נראה שמה שאנחנו עושים עכשיו, נותן הרבה יותר יתרון-
נות לקונה, צ' לעומת מה שקבל בזמנו מממשלת המנדט. גם הפרסים הם כאן יותר
גדולים.

אני אומר שהנימוק היחיד שיכול להתקבל על הדעת הוא,

שזה ימשוך אנשים אל המלווה העממי החדש, ואני חושב שאפשר לוותר על זה.
עצם העובדה שניירות אלו מקבלים את טיפולם החוקי המדיני - ישלמו למחזיקים
את הרבית של 1% וימשיכו לערוך את ההגדרות צאצא בגבול הסכומים שאנו
אחראים להם - תרגיע את כל הרוחות. ומה עוד נשיג על-ידי כך? נשיג שהנייר
שלנו יהיה בשוק במחיר יותר גבוה מאשר הנייר הזה. ההוא יעמוד ב-80%, ושלנו
- ב-100% או ב-90%.

א. גרנות: אני חושב שהענין דורש עיון נוסף. אי-אפשר להגיד

שאינן יתרונות. אני חושב שיהיה לזה כוח משיכה לא

קטן, שאנשים יכניסו כסף, אם חצי יהיה בניירות אלה. דבר נוסף: הישוב

יראה איזה הבעת רצון טוב, שיהיה כפיצוי לסבלותיו. אני מציע שהאוצר יבדוק

את כל הדברים האלה, ויעבד את הצעתו.

א.ס. גניחובסקי: אני חושב שבנקודה זו לא צריך לעסוד רק על מה

שהמטלה תרויח מזה. המטלה תרויח בזה שהיא נותנת

סיפוק לאזרחים. טובן מאליו שאין להכריח, אבל עצם העובדה שישנן שתי ברירות,

תשפיע לטובה. דבר זה יביא למטלה רווח סוטרי גדול, וגם לאזרחים יתן

משהו.

א. גרנות: היות ובהתחלה הצעתי שזה יהיה משהו מסויים, יכולים

בינתיים להמשיך בזה, והאוצר יעבד את הצעתו.

ד"ר נרגמן: הצעתי בדבר הפסקת ההעברה של ברר בונדס" מיד ליד

אינה ענין של "טריק", אלא משהו מעשי. אף אחד

איננו מציע להפחית משהו מזכויותיהם של מחזיקי הברר בונדס".

היו"ר ד.צ. פנקס: ברצוני לשאול את חברי הועדה אם הם רוצים שהנוסח

של חוק המלווה העממי יבוא שנית למליאת הועדה.

ס ו כ מ: צאצא להביא את הצעת החוק בדבר המלווה
העממי, בפני ועדת משנה של ועדת הכספים.

היו"ר ד.צ. פנקס: כעת עומד בפנינו תפקיד רגיל. סר יוסף שפנינצק,

יושב-ראש הכנסת, מבקש את הועדה לאשר העברות מסעיף

לסעיף בתקציב הכנסת, ואנחנו עוד זכאים לעשות את זאת. ההעברות הן כדלקמן:

<u>הקטנה</u>	<u>הגדלה</u>		
		<u>מנגנון הכנסת</u>	(ב)
3,000.-		משכורת	(3)
		<u>דברי הכנסת</u>	(ג)
	2,000.-	הוצאה לאור	(4)
		<u>הוצאות ארגוניות</u>	(ד)
	150.-	נסיעות	(5)
1,000.-		צרכי משרד, הדפסות ונייר לועדות הכנסת	(7)
700.-		בדק בית ונקיון	(9)

<u>הקטנה</u>	<u>הגולה</u>	
700.-		(10) מאור, מים, קרור וחסום
	250.-	(11) מודעות, עתונים, ספרים וכו'
		(ה) <u>השקעות</u>
	6,000.-	(18) רהוט וסדורים נוספים בבניני הכנסת
		(ו) <u>רזרבה</u>
<u>3,000.-</u>		(21) רזרבה כללית
<u>8,400.-</u>	<u>8,400.-</u>	

סוכם: הועדה מאשרת את העברות הנ"ל,
מסעיף לסעיף בתקציב הכנסת.

הישיבה ננעלה בשעה 13.00